

for, at man ved at sige Nei vilde fremme Noget, som bedre stemmer med de Enkeltes Fordringer om, hvorledes en Fællesforfatning skal være. — I det jeg ogsaa har stillet mig selv disse Spørgsmaal, er jeg kommen til det Resultat, at jeg burde sige Ja, og jeg har derfor givet et Ja, et frit Ja, uden Ungsteligheid og uden Frygt. Mod hvad jeg her har udtalt om den almindelige Valgret vil vistnok kunne indvendes: Om ikke Betragtningen af denne Forsamlings Medlemmer, hvoraf saa mange henhøre til andre Samfundsklasser, om ikke navnlig min egen Tilstedeværelse kuldfaster min Beviisførelse. Man vil spørge mig, om jeg i de af Rigsdagen hidtil tagne Beslutninger og Afstemninger finder Noget, der støtter mine Anskuelser. Jeg vil ingensunde nægte, at denne Indvending ved første Blik synes berettiget, men jeg troer, at den ei kan staae for en noiere Prøvelse. Vel bestaaer den almindelige Valgret hos os paa 7de Aar, men den er ingensunde kommen til fuld Virksomhed. De lavere Classer have endnu ingensunde fattet den hele store Magt, som er nedlagt i deres Hænder; de ere endnu ikke over hele Landet — skjøndt vistnok i enkelte Provindsler — organiserede til at samvirke til et fælles Maal. — Dette er atter bevirket ved, at hidtil have politiske Spørgsmaal af høieste Betydning i den Grad gjort Fordring paa saavel Rigsdagens som hele Folkets Opmærksomhed, at derved de sociale Spørgsmaals Løsning ere trængte i Baggrunden — og at næsten overalt ere Valgene foretagne ikke under Indflydelse af disse sidste, men under Indflydelse af de store Statsspørgsmaal. Det er endelig bevirket derved, at gjentagne Oplosninger og endeløse Discussioner uden tvivlsaldende Resultat have svækket Interessesen for Valghandlingerne. Hvad nu det andet Spørgsmaal angaaer, om ei Rigsdagens Færd, om ei de tagne Beslutninger og de stedfundne Afstemninger vidne imod mig, da skal jeg ei gaae i Rette om dette Spørgsmaal, som kun kan medføre en aldeles ufrugtbar Debat, men overlade det til Fremtiden, der vil afstige Dommen med den Rolighed og Besindighed, som de, der ere Parter i Sagen, ikke kunne, men saameget vil jeg dog anføre, at med saa Undtagelser have, saalænge Rigsdagen har bestaaet,

voldsomme og heftige Mvninger fundet Sted mellem Regjeringen og Repræsentationen. Idelige Oplosninger og gjentagne, fornemmelig for en liden Stat mislige, Ministerkifter betegne vor palamentariske Historie. Vistnok er ingen mere villig end jeg til at erkjende, at Ministeriet deri har havt sin gode Andeel af Skylden, men jeg paastaar tillige, at ogsaa Rigsdagen har havt sin betydelige Skyld (Nei).

Men naar Grundloven, uagtet sin Valglov, dog har virket saa meget for Frihedens Befæstelse og alle gode Kræfters Udvikling, som den i Virkeligheden har, da ligger dette dog hovedsageligt i et Moment, hvis store Betydning for enhver Forfatning man synes at have overseet i de lange Debatter om Udkastet til Fællesforfatningen — det ligger i den høie Betydning, den store Vægt, som det Rettes, det Sandes Erkjendelse maa have for en Nation, der indtager den Civilisationens, den Sædelighedens Rang, som den danske indtager. Det er Sandhedens Magt, støttet ved en fri Presse, ved Forhandlingernes Offentlighed, der hidtil har bevaret vort Fædreland for de store Farer, hvortil Spiren ligger i vor Grundlovs Valglov.

Men det er ogsaa i Tillid til denne Magt, understøttet ved de i Grundloven hjemlede, uanstastelige constitutionelle Rettigheder, at jeg har modtaget den bebudede Fællesforfatning, har igaar givet den mit Ja — ikke med Ungsteligheid og Frygt, men med Haab og Tillid — Haab og Tillid, at Folket vil vide at benytte det Givne, vil vide at udvikle den nu snart i Virksomhed trædende Institution.

Grundtvig: Da jeg er et af de Neier, som den sidste Taler anmærkede, der muligt tilligemed ham kunde svare Nei til den foreliggende Adresse, saa maa jeg vel ogsaa erklære i Forbigaaende, at det umuligt kan være af de samme Grunde, som den ærede Rigsdagsmand nu fremsatte. Jeg behøver vist ikke at sige, efter det Ordskifte, der har fundet Sted her i Salen og hvori den ærede Rigsdagsmand ingen Deel tog, at det ikke kan være tvivlsomt, hvad jeg tænker og dommer om det Udkast til en Forfatningslov for de fælles Anliggender, som nu er bleven til Lov.